EXPUNERE DE MOTIVE

Unul dintre obiectivele prioritare ale politicii externe a statului român este sprijinirea dezvoltării identității culturale a românilor de pretutindeni.

Acțiunea statului român se va baza pe o viziune europeană de realizare a implicării statelor în promovarea intereselor şi drepturilor etnicilor de peste hotare, în conformitate cu principiile fundamentale recunoscute de întreaga comunitate internațională – principiul suveranității teritoriale, principiul bunei vecinătăți, principiul respectării drepturilor fundamentale ale omului, bazate pe principiul nediscriminării, principiul *pacta sunt servanda,* principiul reciprocității. În acțiunea sa, statul român va acorda prevalența necesară convenirii pe plan bilateral, cu statele de reşedință ale etnicilor români, a modalităților de sprijinire a acestora şi va ține cont de doleanțele şi nevoile specifice ale etnicilor români şi comunităților lor, în vederea identificării de soluții corespunzătoare.

În acest sens, obligația constituțională şi morală a statului român de a sprijini întărirea legăturilor cu etnicii români care trăiesc în afara frontierelor țării pentru păstrarea şi dezvoltarea identității lor etnice, culturale, lingvistice şi religioase, indiferent dacă aceştia constituie minorități naționale sau grupuri etnice în statele din vecinătate sau sunt români emigrați, precum şi descendenții acestor două categorii se va îndeplini în conformitate cu principiile general recunoscute şi aplicate şi cu angajamentele internaționale asumate de statul român *inter alia* prin Actul Final de la Helsinki din 1 august 1975, Documentul Reuniunii de la

Copenhaga a Conferinței privind dimensiunea umană a CSCE din 29 iunie 1990, Convenția-cadru privind Protecția Minorităților Naționale sau prevăzute în Protocolul 12 la Convenția privind Protecția Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale. Un reper deosebit îl constituie şi orientările privind implicarea statului înrudit formulate, la inițiativa Guvernului României, de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept prin Raportul privind tratamentul preferențial acordat minorităților de către statele înrudite, adoptat la 19 octombrie 2001 şi Declarația „Suveranitate, Responsabilitate şi Minorități Naționale" formulată de Înaltul Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE la 26 octombrie 2001. Comisia de la Veneția a admis tratamentul preferențial acordat de statul înrudit în domeniul drepturilor cultural-educaționale şi, cu titlu excepțional, în domeniul drepturilor socio-economice, în măsura în care aceste măsuri au un scop legitim şi sunt proporționale scopului urmărit. Elaborarea şi aplicarea programelor şi proiectelor se va realiza în permanentă consultare cu etnicii români şi autoritățile statelor în care aceştia se află.

Statul român are în vedere şi palierul complementar al întăririi relației cu românii de pretutindeni, şi anume rolul deosebit de important pe care elita diasporei româneşti îl are pentru sprijinirea realizării obiectivelor strategice, precum şi rolul fundamental pe care etnicii români de pretutindeni îl au pentru construirea unor punți solide de comunicare între statul lor de reşedință şi statul român.

Prezentul proiect de lege stabileşte măsuri-cadru privind românii de pretutindeni, urmând ca prin programe de aplicare să se fixeze grupuri - țintă asupra cărora se canalizează acțiunea statului român, prin trasarea unor obiective precise de urmărit în relația cu aceste grupuri-țintă, precum şi din indicarea modalităților de realizare a acestor obiective. Vor fi elaborate, în acest sens, proiecte pe termen mediu de 4 ani (2002-2006) De asemenea, vor fi elaborate programe anuale de către instituțiile de resort.

Este necesară eficientizarea acțiunilor de promovare a obiectivelor statului român în domeniu, printr-o organizare suplă a cadrului instituțional şi normativ intern în privința implicării statului român în dezvoltarea relațiilor cu etnicii români şi comunitățile lor de pretutindeni.

Procedura de evaluare a modului în care se aplică acordurile şi programele bilaterale diferă de la caz la caz. În unele situații, este vorba de comisii mixte pentru problemele minorităților naționale (Ungaria, Ucraina) – situație în care se adoptă şi protocoale ale comitetelor respective - şi de evaluarea informațiilor transmise de reprezentanții organizațiilor minorității române din statele respective. În alte situații, această evaluare se realizează pe baza monitorizării aplicării legislației în țările vizate.

Prin prezentul proiect de lege, se prevede şi constituirea a două organisme reprezentative pentru românii de pretutindeni – Consiliul Românilor de Pretutindeni şi Congresul Românilor de Pretutindeni. Modalitatea de obținere a calității de membru în Consiliu, precum şi modul de organizare şi funcționare, inclusiv numărul de membri şi componența acestuia, se vor decide de către Congresul Românilor de Pretutindeni. Acest organ va funcționa sub egida Parlamentului României, pentru a-i conferi atât reprezentativitatea necesară, cât şi detaşarea de o apartenență politică.

Totodată, prin prezentul proiect de lege, se desemnează, ca autoritate competentă pentru coordonarea activităților de sprijin în beneficiul românilor din afara granițelor Departamentul pentru Românii de Pretutindeni .

Proiectul prevede, de asemenea, instituirea unei Zile a Românilor de Pretutindeni – 30 noiembrie – Ziua Sf. Apostol Andrei-apostolul tuturor românilor, care premerge Zilei Naționale şi înființarea unui Muzeu al comunităților româneşti şi originarilor din România.

Față de cele prezentate a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

PRIM - MINISTRU

ADRIAN NĂSTASE